

філологічного факультету. Запоріжжя: ЗНУ, 2010. 90 с.

3. Потятинник Б. Медіа: ключі до розуміння .Серія: Медіакритика. Львів, 2004.312с

Інформаційні ресурси:

1. «Телекритика» URL: <http://ua.telekritika.ua/>

2. «Медіакритика» URL:<http://www.mediakrytyka.info/>

3. «Детектор медіа» URL:<http://detector.media/>

Популярні проекти:

Юлія Крапівіна URL:<https://detector.media/authors/941/>

Критика URL: <https://detector.media/category/kritika/>

4. проект MediaSapiens URL:<http://osvita.mediasapiens.ua/>

5. проект Stopfake URL: <http://www.stopfake.org/>

6. Проекти розвитку критичного мислення та популяризації науки в Україні:

Клятий раціоналіст URL: <https://www.youtube.com/channel/UCioz7pLeEpBNrFfwHb2m-pA>

Подкаст "Наука як по маслу" URL: <https://hromadske.radio/podcasts/nauk...>

Ольфакторний дайджест URL: <https://www.nature.com/articles/s4159...> <http://www.sci-news.com/biology/human...> <https://journals.plos.org/plosone/art...>

Мікропластик URL: <https://linkinghub.elsevier.com/retri...>

Рух сперматозоїдів URL: <https://advances.sciencemag.org/conte...>

<https://advances.sciencemag.org/conte...>

Дослідження ранніх етапів Всесвіту URL: <https://academic.oup.com/mnras/articl...>

Погоджено

з навчальним відділом

Л. Микшиста О.В.

« 31 » серпня 2020 р

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ КОМУНІКАЦІЇ, РЕКЛАМИ І ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ ГРОМАДСЬКІСТЮ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету журналістики
В.В. Костюк

(підпис)

« _____ » _____ 20__

МЕДІАКРИТИКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки спеціальності
освітня програма магістра
061 «Журналістика»
«Журналістика»

Укладач Чернявська Л.В., д.наук. соц.ком, доцент

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри теорії комунікації,
реклами та зв'язків із громадськістю
Протокол № 1 від “27” серпня 2020 р.
Завідувач кафедри

(підпис) **В.В.Березенко**
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету журналістики

Протокол № 1 від “29” серпня 2020 р.
Голова науково-методичної ради
факультету

(підпис) **Н.В.Романюк**
(ініціали, прізвище)

2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 061 журналістика та інформація;	нормативна	
		Цикл дисциплін професійної підготовки	
Розділів – 2	Спеціальність 061 журналістика;	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-професійна програма журналістика	Практичні	
		34 год.	8 год.
	Рівень вищої освіти: магістерський	Самостійна робота	
		86 год.	142 год.
		Вид підсумкового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Медіакритика» є ознайомити студентів із розвитком медіакритики як новим видом журналістської діяльності в Україні і за кордоном.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Медіакритика» є :

а) формування в студентів навички критичного осмислення матеріалів ЗМІ, об'єктивного їх оцінювання;

б) дати уявлення про нову специфічну сферу медіадіяльності, що сприяє формуванню почуття відповідальності за кожен підготовлений журналістом матеріал, вчить критично та самокритично сприймати медіапродукт;

в) з'ясувати критерії та принципи аналізу й оцінки медіапродукту, виявляє актуальні проблеми медіапростору

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

1) історію зародження та розвитку медіакритики як особливої сфери журналістики в Україні і за кордоном;

2) різні форми та жанри творів вітчизняної медійної критики;

3) функції медіакритики, їх співвідношення з базовими функціями журналістики;

4) спеціалізовані видання, сайти, сторінки в Інтернеті.

вміти:

1) здійснювати моніторинг засобів масової комунікації;

5) вміти оцінювати й аналізувати журналістські матеріали й інші матеріали медійного змісту;

2) студенти повинні володіти навичками медіакритичного аналізу і вміти писати різні за жанрами медіакритичні матеріали.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

- на практиці застосовувати набуті теоретичні знання;

- правильно визначати наукові підходи щодо визначення предметної та об'єктної сфер науки про соціальні комунікації;

- застосовувати сучасні наукові розробки та концепції при аналізі соціально-комунікаційних процесів;

- використовувати основні положення медіакритичного аналізу при написанні наукових робіт.

Міждисциплінарні зв'язки. «Медіакритика» сприяє розвитку критичного мислення, систематизації історичних передумов і теоретико-методологічних засад та прикладному застосуванню в мас-медіа та соціальній комунікації. Вона має зв'язки з навчальними дисциплінами «Теорія масової комунікації», «Теорія масової інформації», «Масова комунікація та інформація: історія, теорія, практика», «Теорія світової культури» та ін.

Курс узагальнює і систематизує раніше набуті знання із правових основ журналістської діяльності, журналістської етики, вчить практично застосовувати набуті знання.

Медіакритика як навчальний предмет в системі журналістської освіти перебуває на стадії свого становлення, поняття ж медіакритики виникло значно раніше. Частково елементи критики ЗМІ завжди були присутніми в курсах лекцій з теорії журналістики, професійної етики, професійних стандартів і т.

Для засвоєння цього курсу студенти повинні вивчити низку навчальних дисципліни («Теорія масової комунікації», «Теорія масової інформації», «Теорія і практика журналістики», «Основи соціальної інформатики», «Зарубіжна преса», «Теорія та історія культури» та ін.), які створюють фундамент ґрунтовних знань про специфіку діяльності ЗМІ, принципи та функції журналістики, типи, види і особливості масової інформаційної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Становлення медіакритики як особливої сфери журналістики

Тема 1. Медіакритика як галузь журналістської діяльності
Визначення медіакритики. Медіакритика як прикладна дисципліна: історія становлення наукової дисципліни; функції медіакритики; жанри медіакритики; найважливіші проблеми, які порушуються в медіакритичних публікаціях. Функції медіакритики, їх співвідношення з базовими функціями журналістики. Інформативно-комунікативна функція МК. Регулятивна функція критики ЗМІ. МК і соціальна функція журналістики. Функція руйнування міфів у суспільстві. Розвінчання міфів-стереотипів, які нав'язуються ЗМІ

Тема 2. Соціальна роль медіакритики .Медіакритика та аудиторія ЗМІ
План 1. Медіакритика і формування суспільного консенсусу. Медіакритика і проблема суспільної довіри до ЗМІ. Роль медіакритики в захисті гуманістичної культури. Медіакритика і мовна культура ЗМІ. Роль медіакритики у підтриманні здорового психологічного і морального клімату в суспільстві. Медіакритика і висвітлення у ЗМІ проблем суспільної безпеки. Взаємини медійних організацій і аудиторії в умовах інформаційного ринку. Медіакритика і проблема соціальної відповідальності ЗМІ. Підзвітність ЗМІ перед суспільством і медіакритика. Роль медіакритики у формуванні раціонально-критичної інформаційної культури.

Тема 3. Спеціалізовані медіакритичні видання. Історія створення спеціалізованих видань в Україні. Структура сайту «Телекритика». Інформаційне протистояння в інформаційній війні. Боротьба часопису за свободу слова, боротьба із «джинсою». Видання «Медіакритика»: функції, рубрикація, проблематика. Видання «Детектор медіа»: функції, рубрикація, проблематика. Постійні автори – професія медіакритик. Проблематика медіакритичних матеріалів у газетах та журналах. Багатство проблематики МК матеріалів. Дискусії про перспективи суспільного (громадського) телебачення та радіомовлення в Україні

Тема 4. Галузева медіакритика. Кінокритика. Телекритика. Літературно-художня критика. Технології і методи творення медіакритичних спеціалізованих текстів.

Розділ 2. Еволюція соціально-комунікаційних систем

Тема 5. Професійні засади медіакритики. Професійні стандарти журналістики. «Патріотичний журналізм». Системи громадського контролю за ЗМІ. Соціальна медіаграмотність. Практика використання інтертекстуальності в сучасних медіа. Поняття інтертекстуальності в медіа. Плагіат.

Тема 6. Проблеми медіаекології . Медіакритика як прояв своєрідного ноосферного екобалансу (нооценозу). Роль медіакритики в корекції

соціально-шкідливих стереотипів (етичних, расових, статевих, культових).
Мова ворожнечі: дегуманізація. Образ ворога. Ознаки і техніки мови
ворожнечі. Ярлики ворожнечі щодо внутрішньо переміщених осіб.

Тема 7. Проблема замовної журналістики. Інформація і
медіаспоживання. Практичні маркери інформації та пропаганди в
медіапросторі. Власники медіа. Цензура, самоцензура, джінса.
Журналістські стандарти. Маніпуляції в медіа та пропаганда. Фейк як один
із механізмів інформаційної маніпуляції. Маніпуляції в заголовках, з
експертами, фотофейки, маніпуляції на ТБ, в нових медіа, в книгах.
Застосування інструментів перевірки інформації, спростування фейків

Тема 8. Українські моделі журналістики

Конфігураційна модель журналістського тексту В.Шкляра. Системний
конфігуратор аргумента (В.Шкляр). Різновиди аргументації в журналістиці
(В.Здоровега). Системний конфігуратор ідеї (В.Шкляр). Системний
конфігуратор проблеми (В.Шкляр). Лінгвосоціокультурні моделі Ольги
Федик. Інформаційноінтерпретаційна модель відображення. Модель
ефективності журналістики. Українська універсальна модель журналістики
(М.Житарюк). Типологічна модель сучасної журналістики України
(М.Житарюк)

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	пр.	сам. роб.		л	пр.	сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Розділ 1. Соціальний простір як простір реалізації медіатехнологій								
Тема 1 Медіакритика як галузь журналістської діяльності			4	10		2	1	16
Тема 2. Соціальна роль медіакритики. Медіакритика та аудиторія ЗМІ			4	10			1	16
Тема 3. Спеціалізовані медіакритичні видання			4	10			2	18
Тема 4. Галузева медіакритика			5	10			2	18
Разом за розділом 1		6	17	50			6	86
Розділ 2. Еволюція соціально-комунікаційних систем								
Тема 6. Професійні засади медіакритики			4	10			1	10
Тема 7. Проблеми медіаекології			4	12			2	15
Тема 8 . Проблема замовної журналістики			4	12			2	15
Тема 9. Українські моделі журналістики			5	12			1	16
Разом за розділом 2			17	36			6	56
Усього годин			34	86			12	108

5. Темі лекційних занять Не передбачено програмою

6. Темі практичних занять

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
1	Медіакритика як галузь журналістської діяльності	4
2	Соціальна роль медіакритики. Медіакритика та аудиторія ЗМІ	4
3	Спеціалізовані медіакритичні видання	4
4	Галузева медіакритика	5

5	Професійні засади медіакритики	4
6	Проблеми медіаекології	4
7	Проблема замовної журналістики	4
8	Українські моделі журналістики	5
Разом		34

7. Самостійна робота

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
1	Медіакритика як галузь журналістської діяльності	10
2	Соціальна роль медіакритики. Медіакритика та аудиторія ЗМІ	10
3	Спеціалізовані медіакритичні видання	10
4	Галузева медіакритика	10
5	Професійні засади медіакритики	10
6	Проблеми медіаекології	12
7	Проблема замовної журналістики	12
8	Українські моделі журналістики	12
Разом		86

8. Індивідуальне практичне завдання

Захист попередньо підготовлених медіакритичних матеріалів:

1. Написати рецензію на художній твір або театральну виставу або художній фільм.
2. Зробити огляд передач розважального характеру (за вибором студента, наприклад, розважальні програми на «1+1» або кулінарні шоу на українському ТБ).
3. Медіакритичний матеріал на аналітичні передачі ТБ (за вибором студента – одна передача або цикл передач).

9. Види контролю і система накопичення балів

Контроль навчальної діяльності здійснюється за допомогою системи оцінювання за 100-бальною шкалою, за результатами поточного і підсумкового контролю.

Співвідношення між поточним і підсумковим контролем у загальній оцінці навчальної діяльності студента з дисципліни становить 60:40:

- максимальна кількість балів за результатами поточного контролю – 60;

- максимальна кількість балів за підсумковий контроль (залік і індивідуальне практичне завдання) – 40.

Студент допускається до підсумкового контролю за умови набору не менше 35 балів із 60 поточних.

Атестація складається із:

1. Підготовка і участь у обговореннях питань до практичних занять (по 2 бали за 5 занять) - 10 балів за розділ.

2. Участь у творчих практичних завданнях (2 або 3 бали – залежно від виду завдань за 5 занять) – 12 балів за розділ.

3. Контрольне тестування за результатами вивчення теоретичного матеріалу Розділу 1 – 8 балів.

4. Контрольне тестування за результатами вивчення теоретичного матеріалу Розділу 2 – 8 балів.

Залікова оцінка складається із тестування, яке максимально оцінюється у 15 балів, ще 25 балів студенти можуть отримати за виконання індивідуального практичного завдання, де 5 балів за презентацію і захист роботи. Виконання індивідуального практичного завдання дає можливість студентам продемонструвати навички самостійного вирішення завдань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

10. Рекомендована література

Основна:

1. Сулим А. Медіакритика в Україні: функції, тематика, проблематика. Дис... канд. н. із соц. ком. Дніпропетровськ, 2015.

2. Фенько Н.М. Медіакритика: Навчально-методичний посібник. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. 103 с.

Додаткова:

1. Černjavs'ka L. Die Rolle der Medienkritik bei der Bildung des Medienraums der Ukraine. *Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht*. München : Verlag readbox unipress Open Access LMU, 2019. S. 530–537.

2. Костецька Л.О., Чернявська Л. В. Літературно-художня критика. Навчальний посібник для студентів магістратури і спеціалістів спеціальності «українська мова та література»

філологічного факультету. Запоріжжя: ЗНУ, 2010. 90 с.

3. Потятинник Б. Медіа: ключі до розуміння .Серія: Медіакритика. Львів, 2004.312с

Інформаційні ресурси:

1. «Телекритика» URL: <http://ua.telekritika.ua/>

2. «Медіакритика» URL:<http://www.mediakrytyka.info/>

3. «Детектор медіа» URL:<http://detector.media/>

Популярні проекти:

Юлія Крапівіна URL:<https://detector.media/authors/941/>

Критика URL: <https://detector.media/category/kritika/>

4. проект MediaSapiens URL:<http://osvita.mediasapiens.ua/>

5. проект Stopfake URL: <http://www.stopfake.org/>

6. Проекти розвитку критичного мислення та популяризації науки в Україні:

Клятий раціоналіст URL: <https://www.youtube.com/channel/UCioz7pLeEpBNrFfwHb2m-pA>

Подкаст "Наука як по маслу" URL: <https://hromadske.radio/podcasts/nauk...>

Ольфакторний дайджест URL: <https://www.nature.com/articles/s4159...> <http://www.sci-news.com/biology/human...> <https://journals.plos.org/plosone/art...>

Мікропластик URL: <https://linkinghub.elsevier.com/retri...>

Рух сперматозоїдів URL: <https://advances.sciencemag.org/conte...>

<https://advances.sciencemag.org/conte...>

Дослідження ранніх етапів Всесвіту URL: <https://academic.oup.com/mnras/articl...>

Погоджено

з навчальним відділом

« _____ » _____